

ÁRA 30 KORONA

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42-49, 198-04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 1080 K.
Félévre 570 K. Negyedévre 290 K.
Egyes szám ára — — 30 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 14. szám.

Vasárnap, április 8.

Munka-valuta.

(—y.) A pénz romlása s ennek következtént a drágaság legnagyobb s legégetőbb problémája Középeurópa népeinek. De nemcsak a rosszpénzü országok talpát égeti ez a kérdés, hanem a jóvalutájú államokét is. Mert minél inkább romlik a pénze a legyőzött államoknak, annál kevésbé bírják megvásárolni a győztes államok termékeit, minélfogva emezeknek az ipara visszaesik és válságba kerül.

Ausztria, Oroszország és Németország után Magyarországnak van a legrosszabb pénze. És fájdalom, a jelek azt mutatják, hogy a magyar korona még mindig nem fejezte be hanyatló pályáját. Hiszen a drágaság irama egyre nagyobb. Ha csak három hónappal tekintünk is vissza a multba, alig merjük elhinni, hogy akkor milyen olcsón éltünk; a békebeli árak pedig ma már valóban meseszerűeknek tűnnek fel.

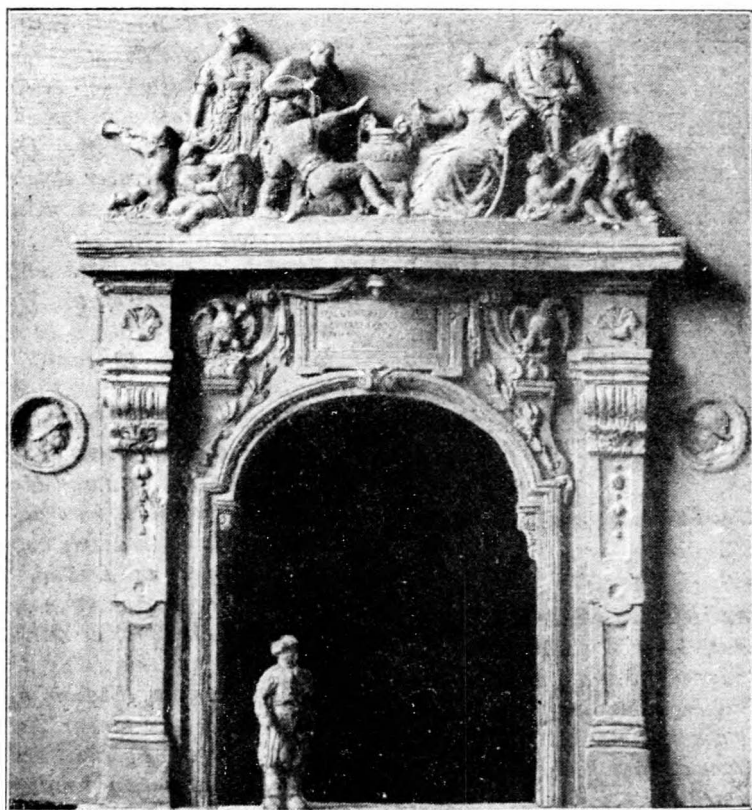
Egyszerű számítani jelenség volna a drágaság, ha a szükségleti cikkek árával együtt nőne a kereset is. Ámde éppen az a baj, hogy

a munkáért nem kapjuk meg azt a pénzt, amellyel szükségleteinket megszerezhetnénk. A munka drágulása általában 100—300-szoros, ezzel szemben a létszükségleti cikkek ára a békebelinek átlag 650-szerese, sőt egyes áruknál több, mint ezerszerese.

A túloldalon közölt táblázatban kimutatjuk, mi volt az ára egyes fontos életszükségleti cikkeknek a háború előtt, továbbá mult karácsonykor és most husvét előtt.

Könnyűszerrel meg lehet állapítanunk ebből a táblázatból, hogy a drágulás átlag 645-szörös, azaz husvét előtt 645 koronáért kaptunk annyi árú, mint békeben egy koronáért. Egyes cikkeknel természetesen a drágulás még nagyobb. Így a füstölt szalonna ezerötszáz-szorosan drágult, a mosószappan ezer-négyszázszorosára, a férfiling ezerháromszázhetvenszeresére emelkedett békebeli árának. De szörnyű nagy volt az áremelkedés csak az utolsó negyedéven belől is. E három hónap alatt egyes cikkek ára 50—100 százalékkal drágult. Mi lesz velünk, ha ez tovább is így tart?!

Annál feltűnőbb

A soproni népszavazás emlékére felállítandó díszkapu terve.
Hükisch Rezső műépítész és Kisfaludi Strobl Zsigmond szobrászművész műve.

ez az áremelkedés, mert a bankóprés az utolsó negyedévben alig működött. Pénzjegykészletünk állandóan 74—76 milliárd volt. Nem lehet tehát azt mondani, hogy azért romlott a pénz, mert gyorsan szaporítottuk. És azt sem remélhetjük eszerint, hogy megállíthatnánk a drágaságot azzal, ha egyáltalán nem nyomtatnánk több pénzt.

Régi fogalmak szerint a mai papirospénz semmit sem ér, miután nincs ércfedezete. Béke idején az osztrák-magyar bank aranyban váltotta be a papirospénzt. Most persze arany helyett rezeft se tudnánk érte adni. Ma már a pénzjegy nem aranyra és ezüstre van alapítva, hanem az államok teljesítőkéességére és megbízhatóságára. Aranyvaluta helyett munkavaluta van. Valutánk javulásának tehát az a feltétele, hogy gazdasági életünk fejlődjön, termelésük növekedjék, a jövőnkbe vethető bizalom megszilárduljon.

Tökéletesen azon a módon bírálják el bennünket a külföldi államok, mint a hitelező szokta az adóst. Munkás, szorgalmas, takarékos adósnak megszilárdul megbízhatósága, épen így dolgos és jól termelő országnak megjavul a hitele s ezzel együtt a valutája is.

*

Néhány fontos cikk drágulásának táblázatos kimutatása a következő:

Békeár		Az áru	1922 végei ár	1923 husvét-i ár
0-41	1 kg.	főzőliszt	148	264
0-38	1 "	kenyérliszt	140	258
2—	1 "	marhahús	420	940
1-92	1 "	sertéshús	460	1060
1-60	1 "	füstölt szalonna	800	2400
1-52	1 "	sertézsír	760	2000
0-14	1 "	burgonya	32	34
0-82	1 "	kockacukor	415	700
0-07	1 drb	tojás	40	30
3-96	1 mm.	szén	703	1400
3-50	1 "	tűzifa	1000	1750
0-80	1 kg.	mosószappan	440	1120
60—	1 drb	kész férfiruha	21000	32000
7—	"	kész blúz	2000	4000
15—	1 pár	ferlicipő	7200	12500
8—	1 "	gyermekcipő	2600	6000
3-50	1 drb	férfiing	2450	4800
6-50	1 "	férfikalap	1800	3000
0-10	1 "	Kubaszivar	—	52

Budapest, 1923. ápr. 7.

Hatszáz millió a szőlősgazdáknak. Az elfajult tőzsdei spekuláció az oka, hogy a bankok már nem is adnak kölcsönt termelésre. Sürgetésünkre a pénzügyminiszter sietett a bajba jutott szőlősgazdák segítségére, akik ugyancsak hiába kopogtattak a pénzügyintézetek ajtaján. A szőlőtermelés ugyanis néhány év óta megszűnt konjunktúra lenni. A háború vége felé s azután még egy-két évig az osztrák-magyar monarchia területeire s Németországba és Lengyelországba bőven vitték ki a magyar bort. A bornak nagyon jó ára volt. Sokan telepítettek új szőlőket. Pár év óta azon-

ban a németek, lengyelek, csehek és osztrákok nem veszik a magyar bort. Mindegyik állam elzárkózik a nélkülözhető élvezeti cikkek behozatalától, hogy saját pénzét ne rontsa a külföldre kiadott sok pénzzel. Így történt, hogy most, mikor már az új szőlők termése folytán több a bortermésünk, mint valaha volt, a külföldre sehogyan sem sikerül kivinni a bort, mert nem kell a külföldnek. Egyik gazdaggyűlésen bölcs indítványt tett valaki, hogy követelje a gazdaközönség a bor-kivittelt. De hát lehet-e a szerelmet erőszakolni? Lehet-e a külföldtől követelni, hogy vegye meg a borunkat, ha nem kell neki?! Több a bor s kevesebb kell a külföldön. Ez a helyzet az oka annak, hogy a bornak nincs ára s a szőlősgazdák még annyit sem keresnek meg borukon, amennyibe kerül a drága szénkéreg, rézgalic és raffia beszerzése. Hát még a sok munkabér és más költség?! A szőlősgazdák pénz nélkül vannak sok helyütt s abban a veszélyben vannak, hogy nem bírják megművelni szőlőiket. Ez indította arra a kormányt, hogy maga adjon kölcsönt a szőlősgazdáknak. Összesen 600 millió korona kölcsönt folyósított a pénzügyminiszter az Országos Központi Hitelszövetkezetnek. Ebből azon vidékek szőlősgazdái kapnak, ahol csak bortermelésből él a lakosság, mint Tokaj, Balatonvidék, Eger és Szegszárd. Kiegészíthetné a pénzügyminiszter intézkedését azzal, hogy, amely bank viszont termelésre nem ad kölcsönt, attól az állami jegybank vonja meg a hitelt. Az így visszafizetett pénzt is adja az állam kölcsön termelésre a szövetkezetek útján. Akkor majd nem nő a drágaság.

*

Hogyan rontják a pénzünket? Megfigyelhetők olvasóink, hogy az üzletekben egyszerre emelték az árakat, mihelyt fél ponttal esett a korona zürichi jegyzése. Miért? Mert liberális polgártársaink azt mondják, hogy a korona romlása miatt kell emelni az árakat. Weisz úr azt mondja, hogy rosszabb koronáért ő kevesebbet tud vásárolni a külföldön. Ez igaz. De megfigyelték-e olvasóink a következőket: Szeptember eleje óta 20 körül volt állandóulva a korona egészen márciusig. Szóval félesztendeig ugyanaz volt a korona értéke; nem romlott. De ugyanezen fél év alatt a bolti cikkek árát liberális barátaink kétszeresre-háromszorosra emelték. Hiába tartotta magát a korona, a kereskedők drágították a bolti cikkek árát. Közben a búza is lement egy időre 12 ezerről 9 ezerre. Ez sem használt. A kereskedők csak srófolták az árakat. Februárban már kétszer-háromszor annyit kértek a koronából ugyanazon portékáért, mint szeptemberben. Mit követtek el ezzel? Lebecsülték a koronát felére, harmadára akkor, amikor a külföld még többre becsülte a koronát. Azzal mentegetőztek, hogy már előre számolnak azzal, hogy a korona felére esik, ezért igazodnak hozzá az árakkal. Ebből az következett volna, hogy most, mikor csakugyan leesett a korona, ha nem is felére, de 20-ról 12-re, ne emeljék tovább az árakat. De a kereskedők megint emelték az árakat nem is kétszeresre, hanem háromszorosra. Szóval újból rontják a koronát. Ezt pedig az állam nem tűrheti. Az ilyen spekulánsokat az árdrágító törvények szigorúval kell büntetni. Ne a falusi kofákat csukják le, hanem a milliárdos nagykereskedőket, akik igazi szerzői a drágaságnak!

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

A nemzetgyűlés husvétii szünete alatt a politikai életben úgyszólván teljes volt a szélcsend. A kormány tagjai közül többen néhány napig vidéken tartózkodtak. *Heinrich* Ferenc, a Nemzeti Középpárt vezére Balatonföldváron vendéglátta *Horthy* Miklós kormányzót és az államfő tiszteletére rendezett vadászatot résztvevő *Bethlen* István gróf miniszterelnök és *Watkó* kereskedelemügyi miniszter is.

Az időközi választás a kormány két tagjának juttatott képviselői mandátumot. A *komáromi* kerületben *Klebensberg* Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Baján* pedig *Watkó* Lajos kereskedelemügyi minisztert választották meg a Keresztény Kisgazda Földműves és Polgári Párt programjával nemzetgyűlési képviselőnek.

Vass József dr. népjóléti miniszter április elején hozza nyilvánosságra az új lakásrendeletet, amelynek értelmében

a lakásbéreket augusztus 1-étől kezdve az 1914. évi bér ötvenszeresére emelik.

A lakásrendelet kimondja még, hogy a *hat-szobás és ennél nagyobb lakásokat 1923 november elsején fel lehet mondani.* A rendelet foglalkozik a *lakásépítés kérdésével.* A lakások építésével ugyanis fokról-fokra visszaállítják a szabadforgalmat.

Az *Országos Földműves Szövetség Szöreg*en zászlobontó nagygyűlést tartott. *Schandl* Károly dr. földművelésügyi államtitkár és *Bodó* János szöregi kerület nemzetgyűlési képviselő vezetésével a Ház több tagja látogatta meg Csonkatorontálmegyét. *Schandl* Károly dr. nagyobb beszédet mondott és ennek során kijelentette, hogy Nagyátádi *Szabó* István földművelésügyi miniszter husvét után nyomban benyújtja

a belvizek lecsapolásáról

szóló törvényjavaslatot és módot ad Csonkatorontálnak is, amelynek *nyolcezer hold elsőosztályú szántóföldjét borítja víz 1917 óta,* hogy az összes érdekelttség bevonásával megkezdődhessenek a belvizek lecsapoló társulatok működése. A szükséges árvédelmi intézkedéseket nagyban megnehezíti az a körülmény, hogy *Delmagyarországon épen a fővezető csatornánál állapították meg a határt.* Most tehát kétfelől kell intézkedni és csak nehéz egyezkedések árán lehet a bajt orvosolni.

Szöreg lakossága páratlanul lelkes fogadtatásban részesítette a budapesti vendégeket. *Balogh* Gyula az Országos Földműves Szövetség főtitkára a gazdatársadalom szervezkedésének szükségességére mutatott rá, mert a *gazdatársadalom csak úgy tudja gazdasági és politikai céljait megvalósítani, ha a tömör egységben rejlő erőt kifejti.*

Belitska Sándor honvédelmi miniszter

a katonák aratási szabadságoltatásáról

nyilatkozott és kijelentette, hogy a legénységnek alkalmat adnak arra, hogy a *tavaszi mezőgazdasági munkákban résztvegyen,* a legnagyobb mezőgazdasági munkák, az aratás és cseplés idején pedig a *mult évinél hosszabb szabadságot fognak adni a katonáknak.*

Földművelésügyi törvényjavaslatok a Ház előtt.

A földművelésügyi miniszter legközelebb ismét több javaslatot terjeszt a nemzetgyűlés elé. A földreformnovella, melyet most készítenek elő, körülbelül 20—25 szakaszból fog állni. Ez a novella foglalkozik a *kis családi birtokok terjedelmének megállapításával, a járadékeltv gyakorlati alkalm-*

mazásával, azután a földreform végrehajtási eljárás egyszerűsítésével, végül az országos földbirtokrendező bíróság munkájának tehermentesítésével.

A bortörvény módosításán kívül javaslat készül még a *szőlőterületek korlátozásáról,* nevezetesen arról, hogy *az olyan talajt, amely szőlőművelésre nem alkalmas, ne ültessenek be szőlővel.*

A mezőgazdasági hitel rendezéséről, a búzakötvényekről

szóló törvényjavaslat már elkészült. Ez lehetővé teszi, hogy búzakötvényeket bocsássanak ki és az ezen alapuló követeléseket is be lehessen vezetni a telekkönyvbe.

A *gazdasági oktatás reformjával* is foglalkozik a földművelésügyi minisztérium, különösen a falusi gazdák és földművelők oktatásának kérdésével. Kiepitik a megyei földművelő iskolákhoz csatoiva a *téli gazdasági iskolák és a mintagazdaságok rendszerét* és ezzel előbbre visszük a szakoktatást. Ez a munka évtizedekre szól.

Rakovszky Iván belügyminiszter esküvője a budai királyi várkapólnában. Az elmúlt héten tartotta meg **Rakovszky** Iván belügyminiszter esküvőjét özv. ifj. **Tisza** Istvánné grófnővel, született **Sándor** Jolánnal, **Sándor** János volt belügyminiszter unokahúgával.

+MEZŐGAZDASÁG+

A rozs trágyázása és a gyenge őszi vetések megjavítása.

Irta: *Surányi* János.

Ha a rozst kötöttebb talajokon természetjük, olyanokon, amelyeken a búza is jól megterem, akkor a rozs trágyázására is ugyanazok érvényesek, amelyeket a megelőző három cikkben a búza trágyázásáról elmondottunk. Csakhogy a rozs a silányabb és könnyebb, a homokos, homok- és tőzeg-talajok növénye, amelyek nemcsak foszforsavban szegények, hanem kálium és nitrogénben is, trágyázásuknál tehát nemcsak a foszforsav trágyáknak, hanem a kálium és nitrogént tartalmazó műtrágyáknak is nagy szerepe van. A rozsok foszforsavval való trágyázásában viszont nagyobb szerep juthat a Thomassalagnak, mint a búzánál, mert a laza talajok leköthetősége meglehetősen gyenge, a Thomassalak foszforsava pedig nem mosódik le olyan könnyen a mélyebb talajrétegekbe, mint a szuperfoszfáté. Epen mivel a rozst főként a silányabb, gyengébb talajokon termesztik,

a műtrágyázásnak a rozsra rendszerint igen nagy hatása szokott lenni, olyan, amely a ráfordított költséget bőven megtéríti. Homoki gazdaságok, amelyek a háború előtt a rendszeres műtrágyázásra tértek át, meglehetősen rövid idő alatt régi termésállagaikat majdnem megkétszerezték.

A rozs műtrágyázásánál is a búza trágyázásánál említett műtrágyák jöhetnek szintén szóba, a kat. holdankint alkalmazandó mennyiség szintén hasonló lehet, azzal a különbséggel, hogy arra rászoruló talajokon nagyobb mennyiségű kálitrágyát, kat. holdankint 75—100 kg. 40 %-os kálisót kell alkalmazni.

A rozs trágyázásáról szólva, nem szabad megfeledkezni a **zöldtrágyázásról** sem, aminek sovány, kiélt, humuszban és nitrogénben szegény, istállótrágyázásban ritkán részesülő homoktalajokon nagy jelentősége van. A zöldtrágyázás alatt azt értjük, hogy külön e célból termesztett növényeket, legcélszerűbben nitrogényűjtő pillangósvirágú növényeket virágzás idején leszántunk, miáltal a talajt nemcsak humuszban, hanem nitrogénben is gazdagítjuk. Hogy a zöldtrágyázást miként kell végrehajtani, annak részletes megbeszélésére itt nincsen elég hely, de ez talán felesleges is, mert az Orsz. m. kir. Növénytermelési Kísérleti Állomás által kiadott és Gyárfás József által írott «A zöldtrágyázás» című füzetben megtalálható minden tudnivaló, amelyet a homoki gazdának a zöldtrágyázásról tudnia kell és lehet. Ezt a füzetet, amíg a készlet tart, nevezett intézet díjtalanul küldi meg azoknak a gazdáknak, akik emiatt hozzáférnek.

A megelőző cikkben említés történt már arról, hogy a nitrogénműtrágyáknak kiváló szerepe van az őszi kalászosok termésének fokozásában is, mikor azokat nem a vetés előtt, hanem utólagosan, a **gyenge vetések feljavítására** alkalmazzuk. A trágyázásnak ezt a nemét **fejtrágyázásnak** mondjuk. Mikor még a chilisalétrom kapható volt, fejtrágyázásra kizáróan ezt alkalmazták, úgy, hogy a kítavasodás után egy vagy két készletben 25—40 kg.-ot szórtak ki a vetésekre kat. holdankint. Ma azonban chilisalétrom nem kapható, s így fejtrágyázásra is csak a **mésznitrogén és kénsavas ammoniák** jöhetnek szóba. A mésznitrogén alkalmazásánál azonban bizonyos óvatossággal kell eljárni, mert e műtrágya a növényekre káros anyagokat is tartalmaz. Semmi esetre sem szabad a mésznitrogént kiszórni akkor, ha a növényzet nedves, mert a levélzetet megperzseli és a növények fejlődését hátráltatja. Nem szabad a mésznitrogént kiszórni sem hóra, sem vizes talajra, a kiszórás idejét pedig célszerű kitolni annyira, amennyire csak lehetséges, mikor már melegebb idők járnak, hogy e trágya bomlása könnyebb és gyorsabb legyen. A kítavasodás szerint ez az időpont a roznál február vége március eleje, a búzáknál pedig március hó és április eleje. A felülszórható mennyiség kat. holdankint 40—50 kg. lehet. A kénsavas ammoniákat is lehet búza- és rozsvetések felültrágyázására alkalmazni kat. holdankint kb. 40 kg. mennyiségben, azonban csak olyan talajokon, amelyek nem nagyon meszesek, viszont nem teljesen meszszegények. Olyan időjárásban, mint a mostani, mikor csapadéokban nincs hiány és, úgy látszik, nem is lesz, nemcsak a nitrogénműtrágyákkal, hanem a **szuperfoszfáttal**, sőt az arra rászoruló talajokon még a 40%-os **kálisóval** való felültrágyázás is sikeres lehet. A gazdának ilyenképen módja lehet az annak rendes idejében elmulasztott műtrágyázást pótolni. Kítavasodáskor vagy a tél folyamán az őszi vetésekre kat. holdanként 100—150 kg. mennyiségben felülszórt szuperfoszfát és 80—150 kg. kálisó a vetéseket nagyon megjavíthatja és a termést jelentékenyen növelheti. Ügyelni kell azonban ekkor is arra, hogy a műtrágyák felülszórásakor a növények ne legyenek nedvesek, mert azok a rájuk tapadó műtrágyától megperzselődnek.

Néhány szó a takarmányrépa termesztéséről.

Irtó: Kolbai Károly.

A takarmányrépa termesztés jelentőségéről nem írok, fontosságát nem bizonyítom, mert igen jól tudja minden gazda, hogy répa nélkül nincs jövedelmező állattenyésztés, állattartás, nincs okszerű téli takarmányozás, látja azt, hogy sokat terem, szívesen eszik az állatok, azután, ami szintén nem vetendő meg, az utána kerülő növény nagyszerűen fejlődik. Fontosságáról minden hozzáértő meg van győződve, okszerű termesztéséhez azonban kevesen értenek. Ezzel öntudatlanul elvetik maguktól a takarmányrépa nyújtotta jövedelem tekintélyes részét. Az alábbiakban röviden elmondok egyet-mást, aminek a répa termesztő hasznát veheti.

Répa alá a talajt ősszel feltétlenül meg kell szántani, még pedig amilyen mélyen csak lehet. A szántás mélységének határát az szabja meg, hogy eddig milyen mélyen jártunk az ekét mély szántás esetén, ennél nem tanácsos egyszerre 3—4 ujjnyinál mélyebbre hatolnunk, mert így sok vadföldet kevernénk az eddig munkált közé. Tavasszal csak akkor szántunk, ha nem tudtuk a trágyát ősszel a talajba keverni, legfeljebb még abban az esetben, ha a tél folyamán a szántó túlságosan megüledett.

Trágyát nem hordhatunk ki alája annyit, amennyit meg ne hálálna.

Vetése előtt, ami lehetőleg géppel történjék, a talajt alaposan meg kell fogással, hengerrel munkálnunk. Késni a répa vetéssel nem tanácsos, de el sem szabad hamarkodnunk. Ha későn vetjük, lassan kel, lassan fejlődik, mivel keléskor rendszeren szárazság éri és a répa bogár, a bolha sok kárt tesz benne. Az ideje előtti vetés hideg időben elkényszeredik, gyakran ki is fagy. Legjobb akkor vetni, amikor a tavaszi kalászos már kikelt, tehát úgy március vége felé, április közepéig.

Fontos dolog, amivel kevesen törődnek, a megfelelő fajta megválasztása. Oktalanság volna túlságosan apró testű répát termesztetni, mert keveset terem, az állatok nem eszik szívesen, mivel émelvítően édes, de éppen olyan elhibázott túlságosan nagy testű termesztése is. A répában ugyanis a táplálóanyagok mellett igen sok víz is van, még pedig annál több, minél nagyobb a teste. Nem ritka az eset, hogy a nagy testű répa — bár súlyra jóval többet terem, tápanyagtermése jóval kisebb, mint a közép nagyságúé, a körülbelül 1—1½ kilósé. Azért lesz a nagytestű termése nagyobb, mert sokkal több benne a víz. A nagyobb répa termesztés több a munka, mert vizenyős, nehezebb eltartani, könnyen romlik. Ne szedessük tehát magunkat rá az óriási nagyra növő répa magjával, hanem vegyünk olyan megbízható helyről magot, amiből átlag 1—1½ kilós répa nő.

Túlságosan nagy sortávolságot se szabjunk, mert avval is gyarapítjuk, hízaljuk a répát, szaporítjuk benne a vizet, vízzel pedig olcsóbban elláthatjuk állatainkat a kútnál, mint répa-eteréssel. Legjobb a vetőmagot 40—50 centiméteres sortávolságra beállítani, egyezéskor — ami akkor végzendő, amikor a vetés kinőtt a répa bogár és a földbolha fogai alól — a növénykéket egy jó arasznyira, vagy ennél valamivel ritkábbra (25—30 cm-nyire) hagyjuk meg. Igen ügyeljünk, hogy egymásmellett két répanövényke ne maradjon, mert mindkettő elkényszeredik. Az egyezés utáni kapáláskor jól nézzük meg, nem felejtett-e az egyező egy helyen két répát.

Ma, amikor a munkaerő olyan drága, igen ajánlatos, ha lókapánk nincsen, kerekes tolható sarabolóval dolgozni, amikor csak a közönséges kapa munkája helyettesíthető ezzel (naponta 3—4 hold kényelmesen megmunkálható vele). Szabályul tekintsük, hogy a répát minél gyakrabban kell kapálni. Ez nem ütközik akadályba mindaddig, amíg a levélt a sorközöket be nem borítja. Amikor a répa «összeborult», csak forró déli órákban kapálható. Augusztusban a répát rendszeren nem művelik többet, pedig nem lehet eléggé ajánlani augusztus közepén az úgynevezett «érés alá való kapálást», ami természetesen csak a déli órákban végezhető.

Ha nem áll jól, vagy ha nem nő a bajusza, használja a világhírű *Amor* bajuszpedrőt.

A szuperfoszfát termésfokozó hatása. (Kherndl Imre-sárszentmiklósi bérgazdaság).

Balról: Trágyázatlan vályogos, agyagtalajon rozsdás búza, termés holdanként 877 kg. — *Jobbról:* Ugyanaz a talaj trágyázva, katasztrális holdanként 400 kg. szuperfoszfáttal, melynek fele sorba, fele szórva alkalmaztatott. Eredmény: rozsdamentes búza, katasztrális holdanként 1490 kg. terméssel. (»Hungária» műtrágya, kénsva és vegyipar r.-t. felvétele.)

Előkészület a fejéshez. Hogy tiszta, egészséges és tartós tejet nyerjünk, a fejést megelőzőleg $\frac{1}{2}$ –1 órával meg kell szüntetni a tehenek kelésését, a padló seprését, a trágya kihordását, az etetést, szóval mindazon műveleteket, melyeknek nyomában porral szennyeződik az istálló levegője, óvatosságból még helyenvaló lesz $\frac{1}{4}$ órával fejés előtt az istállót ki is szellőztetni. Közvetlen fejés előtt mossuk meg a tehen tőgyét és környékét. (Jég-hideg vizet ne használjunk e célra!) A mosáskor benedvesített tőgy végül okvetlenül szárazra törleendő. Ha a tőgyet nedves állapotban fejk, akkor még több piszkok jut a tejbe, mintha a tőgyet nem is mosták volna, mert a mosóvíz cseppekben lecsurog a csecsbimbókra át és az útjában összegyűjtött piszkot a fejsajtárba vezeti. Okvetlenül lekötenő a fark is, vagy a combhoz vagy hosszabb zsinór útján a nyaklánchoz, hogy a szennyes farkbojttal csapdosás közben a tehen a fejt ne zavarja s a piszkot belé ne rázza a fejsajtárba. Fejés alatt csend és nyugalom uralkodjék az istállóban, tehát ezen időre minden zavaró zörejt, futkosás stb. beszüntetendő. A fejt közvetlenül a fejés előtt mossa meg kezét könyökig langyos, szappanos vízzel. Kézmosás után többé semmiféle tisztátlan tárgyat ne érintsen. Ha a tehenet kell elmozdítani helyéből, akkor is könyökével tolja azt tovább, de semmiesetre se kézfejjel. Ha a fejést többen végzik, akkor lehetőleg ne egy és ugyanazon fejt fejen rendszeresen egy bizonyos tehenet, mert akkor a tehen egy fejt kézfogásaihoz hozzászokik. Ha most esetleg ez a fejt beteg vagy más okból a tehenet nem fejheti, akkor az a tehen más fejőnek esetleg nem adja le a tejet.

A vetésgörögök. Némely vidéken még most is dívik bizonyos területen egyazon növényt termelni. Okszerűen gazdálkodók ezzel szemben évről-évre bizonyos sorrendben más és más növényt ter

melnek ugyanazon földön. Kezdi pl. az idén árpával, mellyel lóherét is vetnek; a jövő évben e föld a lóherével ad termést; harmadik évben búzát termelnek a feltört hereföldön, melyet a negyedik évben répa követ. Így ismétlődik azután a sor, kezdve újból a herés árpával. Ha a forgó ügyesen van összeállítva, akkor minden növény learatása után elegendő idő marad a következő növény magágyának előkészítésére s az istállótrágya olyan növény alá adható, mely legjobban meghálálja. A változó növények kihasználják a talaj minden rétegét: egyik inkább az alsót (kapások, takarmánynövények) mások a felsőt. Az egyik növény alatt esetleg megtömődik és elgazosodik a talaj (gabonaneműek), míg a répa következő növény művelése, gyakori kapálása közben a talaj megint visszakapja morzsalékosságát és elpusztul belőle a gyom. Az okszerű fogóban tehát a talajrontó növények váltakoznak a talajjavítókkal s így nem romlik a földnek ú. n. »kulturállapota», melynek megőrzésére a régi, olcsóbb világban a földet »ugarolták». Ma az ugarolás drága luxus lenne, de felesleges is, ha okszerű vetésgörögval gazdálkodunk. Arra is gondoljunk, hogy minden növényen élnek élősködő állatok és növények. Ha évről-évre bizonyos földön ugyanazon fajú növényt termeljük, az ilyen élősködők (répabogarak stb.) elszaporodnak. Ha azonban a következő évben más fajú növény (pl. gabona) kerül utána, akkor a répa élősködője innen kénytelen továbbállni vagy elpusztulni s így nem lesz alkalma itt állandó tanyát verni és elszaporodni. A forgók megállapításánál irányadó legyen az, hogy őszi gabonaféléket takarmánynövények, tavaszikat pedig kapások előzzenek meg. Az istállótrágyát a kapás vagy takarmány alá adjuk. Így a gabona a második évben kerül a trágyázott földre, mi a legszerencsésebb helyzet számára: marad még elég növényi tápanyag a trágyából a gabona számára, de már nem oly sok, hogy megdüléstől kellene tartani.

A csikó betanítása fokozatosan, kiméletesen, türelemmel eszközöltessék. Első célunk az legyen, hogy a csikó a zabla és szerszám viseléséhez hozzászokjon. Ezért a szerszámokat az állóláb állás közben is tegyük rá s hagyjuk rajta pár óráig. Néhány nap múlva vezetgessük az udvaron felszerszámozott állapotban, mikor is óvatosan időnkint 1—1 ember az istrángokat húzza meg (de rángatás nélkül!), hogy a szügyre ható nyomást is megszokja a csikó. Majd nem zörgős, nem rángató teher (szán, tuskó, henger) is kapcsolható az istrángokra. Végül egy nyugodt, öreg ló oldalán szekérbe fogható a csikó, miközben a mozgás gyorsasága és a teher növelése is csak fokozatosan eszközözendő.

Gondoskodjunk jó kukoricavetőmagról! Már több ízben felhívtuk gazdáink figyelmét arra, hogy a múlt évben termelt kukorica nem jól érett meg, ezért gyenge lesz a csiraképesége. Aki tehát kellő óvatosság nélkül veti el, azzal megtörténhetik, hogy földjén minden második fészék üresen marad és amelyekben kikel is egy-egy szál, az is csak cseenevész növényé fejlődhetik. Hogy ilyen baj ne érje a gazdát, vizsgálja meg kukoricájának csirázóképességét. *Bittera* dr. tanár a következő eljárást ajánlja erre: «Vegyen egy tányért, töltsen meg nyirkos homokkal. Olvasson ki 100 szem kukoricát és nyomkodja azokat félig a nedves homokba. Tegye a tányért a lakószoba ablakába és várja meg, amíg a szemek kicsiráznak. Vegye számba azokat a szemeket, amelyek nem hajtottak csírát. Minél nagyobb ezek száma, annál több vetőmagot számítson. Ha például 100 szem kukorica között 25 volt a rossz, egy negyedével több magot kell egy holdra számítani, mint amennyit más éveken rendszeresen vetni szokott. Ha igen kevés a csirák száma? Siessen! Még van rá idő, vásároljon megbízható helyről jó vetőmagot, akármennyit is kérnek érte.»

TANÁCSADÓ

Kérdés. 1. Az idegen szavak magyarázata című könyv mennyibe kerül? 2. Egy milliárd, hány millió korona? 3. A «Magyar Vaskereskedő» című szaklapnak hol a szerkesztője? (V. L.) — **Felelet.** 1. Ha 310 koronát előzetesen beküld, a könyvet postadíjmentesen küldi meg kiadóhivatalunk. 2. Ezer millió korona. 3. Budapest, VI., Gyár-utca 38.

Kérdés. Hol van a «Háztartás» című lap szerkesztője? (P. S. Szentcs.) — **Felelet.** Budapest, VII., Károly-körút 3.

Kérdés. Kik ma legjobb költőink? (Ifjú L. B.) — **Felelet.** Többek között: Babits Mihály, Kozma Andor, Vargha Gyula, Kosztolányi Dezső, Juhász Gyula, Végvári és mások.

Kérdés. 1. Tandésos-e moziszinész pályára lépni? 2. Budapest zsebtérképe mennyibe kerül? (K. I. Csongrád.) — **Felelet.** 1. Ha valakinek jó fellépése és színészhajlama van, érdemes erre a pályára lépni. Egyszerre még csak külföldön méltányolják kelően ezt a pályát. A kérdezett mozgószinésznek színészszemélyzete nincs. 2. Kiadóhivatalunkban zsebtérkép portómentesen 450 vagy 240 koronáért megrendelhető.

Kérdés. 1. Tengerészeti tanfolyam hol van? 2. Vers és regény kinyomtatásához kell-e engedély? 3. Vizmesteri tanfolyam hol van? 4. Kerékpárra gummipótló hol kapható? 5. Van-e könyv az udvarlőről? (M. F. Cibakháza.) — **Felelet.** 1. Kereskedelmi tengerészeti egész évre terjedő tanfolyamot most fognak nyitni a kereskedelmi miniszter 60.604/XII. 1923. sz. rendelete alapján. A felvételhez még meg nem haladott 21. életév és gimnáziumi vagy reálisiskolai érettségi bizonyítvány szükséges. A felvételre irányuló és 20 koronás okmánybéléssel ellátott és az alábbi mellékletekkel felszerelt kérvényt április 10-ig a kereskedelmi minisztériumban működő m. kir. Tengerészeti Hivatalhoz kell beküldeni. Melléklendő: a) születési, anyakönyvi kivonat; b) honossági bizonyítvány; c) erkölcsi bizonyítvány azoktól, akik már az érettségit letették; d) hatósági orvosi bizonyítvány, amely főleg a látóképességre és a szín megkülönböztetési képességre terjedjen ki; e) érettségi bizonyítvány, illetve a VIII. osztály látogatását igazoló utolsó értesítő. Beíratási díj 500 K, tandíj 6000 K. Állami tandíjmentesség nincs, azonban a hajózási érdekeltségek a tandíjmentességet már a felvételi kérvényben kérelmezőknek hajlandók a tandíjat és beíratási díjat kifizetni. 2. Nem kell engedély. 3. Érdeklődjék a földművelésügyi minisztérium vízügyi osztályánál a részletekről. 4. Céget nem ajánlunk, azonban nem értjük, mit is ért gummipótló alatt. 5. Nincs ilyen könyv, de ezt könyv nélkül kell tudni.

Üzenet a könyvrendelőknél. (I. S.) Az iglói diákok című színmű nem kapható. — (Csongrádi olvasó.) Rézi néni szakácskönyve 1990 korona portómentesen.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

A saját használat céljára való dohánytermelést újból engedélyezte a pénzügyminiszter.

A pénzügyminiszter az 1923. évre újból engedélyezte a saját használat céljára való dohánytermelést. Egy termelő (egy pipás) száz palánta, egy család (két vagy több pipás) pedig összesen kétszáz palánta ültetésére kaphat engedélyt. Engedélyt csakis azok nyerhetnek, akik *hivatásszerűen és kizárólag mezőgazdasági termeléssel foglalkoznak*. Az engedély-illeték *na-levelű dohány* termelésénél száz palántánként 4000 korona, *kislevelű (kerü)* dohány termelésénél pedig 5200 korona. Jelentkezni az illetékes községi elöljáróságnál *április 30-ig lehet*. Nem kaphatnak engedélyt azok, akik jövedéki kihágást követtek el, továbbá a jövedéki kihágás miatt a *kincstári dohánytermelésből kizárt községek lakosai*, azok, akik az idei kincstári dohánytermelési engedélyükről lemondtak, végül az úgynevezett jogi személyek (társaságok, szövetkezetek stb.). A *kincstári dohánytermelők* a rendelkezések alapján a beváltáskor szintén részeseülnek sajtó fogyasztásra szolgáló dohányjárandóságban, még pedig a férfidohánytermelő, egy gazdatárs, a feles kertészek öt kilogramm, olyan kertészek viszont, akiknek férfi családtagjaik is vannak, családonként összesen tíz kilogramm dohányban. A kincstári dohánytermelők kilogrammonként nagylevelű dohányért 800 korona, kislevelű kerti dohányért 1040 korona fogyasztási illetéket fizetnek, amely olyan arányú, mint a saját használatra termelők által fizetendő illeték.

Újabb megváltási eljárás alá kerülő birtokok.

Az Országos Földbirtokrendező Bizottság megváltási eljárást rendelt el 1923 március hó 19—24-ig az alábbi községekben és birtokokra: *Hort* és *Csány* községeknek Winterberg-, valamint Batthyány herceg-féle birtokára; *Andrásfa* községnek Farkas Gyula birtokára; *Szentistván* községnek az egri főkapitány birtokára; *Németbánya* községnek a veszprémi katolikus püspökség birtokára; *Kissikátor* községnek Klein Jakab, Kisbenedek László, György és Kocsik István birtokára; *Nagygyama* községnek Eszterházy Tamás gróf-féle hitbizományi és a pannonhalmi szent Benedek-rendi apátság birtokára; *Taksony* községnek a magyar vallásalap birtokára.

Április 10-ig kell kérni a bortermelési hitelt.

Megírtuk, hogy a pénzügyminiszter a szőlősgazdák részére *hatszáz millió korona hitelt folyósított*. Azóta újabb részletek kerültek a kölcsönügyre vonatkozólag a nyilvánosság elé. Ezek szerint a kölcsön negyedévi részletekben két év alatt visszafizetendő, de az egyik fele legkésőbb 1924 március elsejéig, a másik fele legkésőbb 1925 március elsejéig. A kamat az első évben 20%, a második évben 12%. A kölcsönadandó összege *holdanként negyvenezer koronára terjedhet*, de az összeget kisebbíteni lehet, ha az igénylők száma nagy. A kölcsönre vonatkozó kérelmeket *legkésőbb április 10-éig kell benyújtani az Országos Központi Hitelszövetkezet központjához*, illetve a helyi fiókjaihoz.

Mezőgazdasági Múzeum Kecskeméten.

Kecskemét mezőgazdasági és szőlészeti jelentőségének kidomborítása szempontjából tervbevétték, hogy az új múzeum néhány termét mezőgazdasági és szőlészeti múzeum létesítésére használják fel. *Szabó Kálmán* dr. múzeumőr ezirányban beadvánnyal fordult a városi tanácshoz. Remény van a földművelésügyi minisztérium támogatására is és így a múzeum anyagának nagyrésze a földművelésügyi minisztériumnak alárendelt kísérleti-ügyi intézmények anyagából meg lesz szerezhető.

A cukor kincstári árrészesedése.

A pénzügyminiszter a cukor kincstári árrészesedését április 1-től kilogrammonként 208 koronában állapította meg.

A gazdák ne adják a pénzüket kosztba!

A Tiszdunántúli Mezőgazdasági Kamara foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az országot ügynökök járják be és arra csábítják a gazdákat, hogy felesleges pénzüket magas hetikamat mellett kosztba adják. A kamara felhívja kerülete gazdaközösségének figyelmét, hogy ne hallgasson kecsgeitő ajánlatokra s akinek van valami felesleges pénze, ne adja ügynökök kezére látszólag igen magas jövedelmű kosztolásra, amely azonban nagy kockázattal jár. A kamara figyelmezteti a gazdákat, hogy sokkal jobban jövedelmeztetik pénzüket, ha saját gazdaságuk fejlesztésére fordítják. Vegyenek pénzüknél műtrágyát, nemesített vetőmagvakat, jobb gazdasági gépeket és eszközöket, javítsák épületeiket és vegyenek kiváló tenyészállatokat. Gondoskodjanak a növényeiket pusztító növényi és állati kártevők leküzdésére kellő védekező anyagok és eszközök beszerzéséről. Gondoskodjanak állataik egészségének védelméről. Szerezzenek be jó gazdasági szakkönyveket és rendeljenek maguknak gazdasági lapot. Ha a magyar gazda pénzét ilyen célokra használja fel, akkor termelő erőt fokozza és javítja, amelynek a többi terményben évek hosszú során át komoly, nagyon becses eredményeit látja, jövedelmét magasan és állandóan felfokozhatja, amivel többre megy, mint most a kezébe olvasott magas kosztpénzkammal.

A Kaposvári Mezőgazdasági Kamara gyűlése.

Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara március hó 25-én tartotta negyedik zászlobontó gazdaggyűlését. Hoyos Miksa gróf elnök, nemzetgyűlési képviselő nyitotta meg a gazdaggyűlést és üdvözölte a gazdasági egyesületek megjelent képviselőit és kérte a kamara tagjainak támogatását. A kamara programját Horváth Jenő vázolta és hangsúlyozta a termelési hitel megszervezésének égető szükségességét, mellyel szemben határt kell szabni a túltengő tőzsdejátékoknak, a tőzsdeuzsorának, mert elvonja a termelési szükségletektől a pénzt. Asztalos Lajos kamarai titkár az okszerű mezőgazdálkodásról, Skita Mihály titkár pedig az állattenyésztésről érkezett. Ezután az elnök megnyitotta a vitát, amelynek során több felszólalás történt és több indítvány hangzott el. A gyűlés egyhangulag fogadta el a közutak szabályozásáról vonatkozó indítványt. Javítás esetén a közadóktól és a közmunkáktól sem zárkoznak el.

A jobb burgonyát az állam el fogja ismerni vetőburgonyának.

Az országburgonyatermés átlagának alacsony voltát főképpen a meg nem felelő, rossz minőségű burgonyának vetésre való felhasználása okozza. Hogy jövőben a gazdák vetőgumósüzségletük fedezésére el nem fajzott, fajtiszta és egészséges vetőgumót idehaza is beszerezhesenek, másrészt pedig, hogy a vetőgumó-termeléssel foglalkozó gazdák vetőburgonyájukért — értékének megfelelően — a közönségesnél magasabb árat kaphassanak, a földművelésügyi miniszter a jövőben azokat a burgonyatípusokat, amelyek a célnak megfelelőek, vetőburgonyának államilag el fogja ismertetni és ezeket a szaklapokban a gazdaközönség tudomására fogja hozni. Az erre vonatkozó szabályzat a «Budapesti Közlöny»-ben megjelent. Egyébként a kertületi mezőgazdasági kamarák is részletes felvilágosítással szolgálnak.

Burgonyatermelési Hivatal — Burgonyatermelési Szaktanári Intézmény helyett.

A földművelésügyi miniszter a M. Kir. Burgonyatermelési Szaktanári Intézmény címét — az intézmény jelenlegi munkaköre nem teljes épségben hagyása mellett — M. Kir. Burgonyatermelési Hivatal címre változtatta át.

Hogyan kizárták meg az oláhok Glattfelder Gyula püspököt? Az oláhok által példátlan vakmerőséggel megkínzott Glattfelder Gyula csanádi katolikus püspök legutóbb átjött a határon és ideiglenes székhelyül Szegedet választotta. Kintassításának részleteiből megvilágosodik, milyen hajszá folyt le a főpásztor ellen. Az oláhok megcenzurálták pásztorlevelét, bepanaszolták a Szent-széknél és a legveszedelmesebb fenyegetések mellett utasították ki püspöki székéből. Amikor pedig búcsúkörelevelét közrebocsátotta, az azt közlő újságokat elkobozták.

A magyar küldöttség sikere a kereskedelmi kamarák római értekezletén. A nemzetközi kereskedelmi kamarák római értekezlete véget ért. A kongresszus több napig tartó tanácskozásain Magyarország igen jelentős sikerrel szerepelt. Teleszky János volt pénzügyminiszter, a magyar küldöttség vezetője, hosszabb francia nyelvű beszédben ismertette azt az erőfeszítést, amelyet az ország tesz az állam pénzügyeinek megszüldésére és rendezésére terén. Majd rámutatott arra a nagy kárra, amelyet a jóvátétel felszínén tartása jelent. Minden tényezőnek tisztában kell lennie azzal, hogy ez a legyőzött és megcsontított ország további jóvátételre nem képes. Teleszky beszéde és az általa előterjesztett számadatok igen nagy hatást tettek a hallgatóságra. Az értekezlet befejezése után az olasz király fogadta a külföldi nemzeti képviselőit.

«A Csász» című egyfelvonásos szindarab előadása Szalkszentmártonban. Nyáry Andornak a «Vasárnap» számára írt kitűnő egyfelvonásos darabját elsőül a Szalkszentmártoni Iparos Ifjúsági Testvér Egyesület adta elő igen nagy sikerrel. A kis darab szereplői voltak: György bácsi — Horváth Sándor; János — Orosz Nándor; Sipos Péter — Lakos Lajos; Mari néni — Turi Margitka; Panni — Gyenezs Ilonka; Miska — Lakos Béla. A darabot betanította és rendezte Ecsedy Zoltán tanító; az előadást pedig Lakos László vezette be nagyon ötletesen. Husvétkor a nagysikerű előadást közkívánatra megismételték.

(Csikós Gyula fényképész felvétele.)

A pápa békét közvetít a franciák és a németek között.

A pápa Őszentsége nemes husvétai ajándékkal pásztorlevelét bocsátott ki, amelyben Franciaország és Németország között kibékülést ajánl és ezt a lépést szerződésben állapítaná meg. E szerint a két fél kötelezné magát, hogy nem fog egymás ellen támadni. Azt is kijelenti a szent Atya, hogy tervét már megbeszélte Európa vezető államférfijaival.

Közigyűlést tartott a Magyar Nemzeti Szövetség. A vármegyeházán most tartotta meg rendez évi közigyűlést a Magyar Nemzeti Szövetség, amelynek Nagy-Magyarország gondolata ápolásában súlyos érdemei vannak. Perényi Zsigmond báró mondotta az elnöki megnyitót és kimutatta, hogy aki magyar kenyéren él, attól meg lehet követelni, hogy teljesítse kötelességét, hogy áldozzon munkát, vagyont és ha kell, vért a hazáért. Ezután Szörtsey József igazgatót alelnökké, Majoros István h. igazgatót ügyvezető igazgatóvá választották. Nagy lelkesedést keltett annak bejelentése, hogy Marczinkó József amerikai plébános és Berkó Géza szerkesztő száz dollárt adományoztak a szövetség céljaira. Végül Szörtsey alelnök fejtette ki programját, amelyhez Barabás Samu nemzetgyűlési képviselő szólott. A Pátria-Klubban rendezett vacsora rekesztette be az ünnepet.

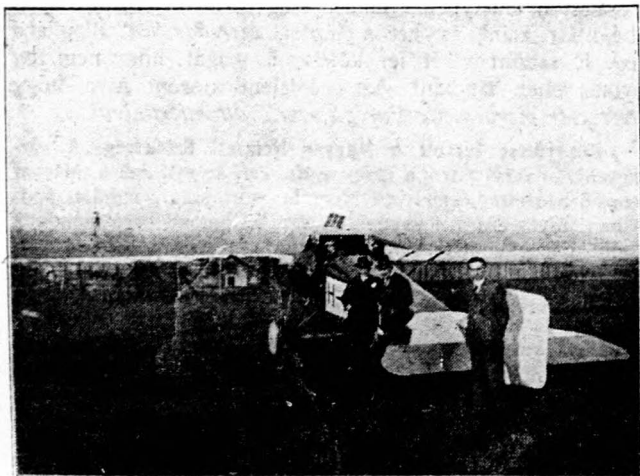
Terjed a népfőiskolai mozgalom. A Szegedi Népfőiskolai Széchenyi-Szövetség alapszabályait a m. kir. belügy-miniszter legutóbbi rendeletével jóváhagyta. A szövetségnek a magyar nép lelkét egységesítő erejét örvendetesen igazolja a fejevármegyei *Vértesacsá* is, ahol a Széchenyi Szövetségnek már 220 tagja van. A most megjelent tisztújításon a vezetősége így alakult meg: *Rode Imre* elnök, *Mayer Ferenc* titkár, *Brunner József* pénztáros, *Hoffmann József* könyvtáros, *Brunner János*, *Mártin György*, *Hermányocki István*, *Schilling János* ellenőrök, *Einwachter Mihály*, *Hazelberger József*, *Hoffmann József*, *Kaiser István*, *Mayer János*, *Pencz Ferenc*, *Surin György*, *Schmidt Keresztély*, *Száller József* választmányi tagok, *Engelhart József*, *Hufnagel József*, *Izinger János*, *Steigerwald György* és *Véber János* póttagok.

Széchenyi műveinek összkiadására készülnek. A Magyar Történelmi Társulat *Széchenyi István* gróf 1825. évi fellépésének százszázadfordulóját a legnagyobb magyar nagysághoz méltó emlékekkel kívánja megünnepelni. Széchenyi ugyanis 1825-ben ajánlotta fel egész évi jövedelmét a Magyar Tudományos Akadémia megalapítása céljára. A Magyar Történelmi Társulat *Széchenyi összes munkáinak körülbelül húsz kötetre terjedő kiadását tervezi és reméli, hogy ennek a nagyobb részét a Széchenyi-centenáriumon, vagyis 1926-ben már közrebocsáthatja.*

Teljes erővel működik a Stefánia-Szövetség csecsemővédelmi akciója. Az Országos Stefánia-Szövetség, amely az amerikai vöröskereszttel együtt országosan szervezi meg az anya- és csecsemővédelmet, most adta ki összesítő jelentését legutóbbi működéséről. Eszerint 1921-ben Budapesten *húsz ezer csecsemő közül tizenhüzecezer, valamint négyezer anya állott a szövetség védőinek felügyelete alatt*, a főváros környékén hét, a vidéken *harminchárom védőintézet működött*, ugyancsak a vidéken *tizenhatezer csecsemő részesült ellenőrzésben és gondozásban*. A Stefánia-Szövetség munkálkodását a legnagyobb hálával fogadhatja minden magyar asszony, mert ez a testület valóban a nemzet jövőjének megalapozásán fáradozik.

A Falu-Szövetség iránt még Amerikából is érdeklődnek. Az Országos Falu-Szövetség úttörő munkássága messzi országok figyelmét tereli magára. Az Északamerikai Egyesült Államoknak így célú testülete, az *American Country Life Association* legutóbbi érdekes levelet intézett a Falu-Szövetség elnökségéhez. Behatóan tudakozódik az amerikai követnél aziránt, melyek azok az eszközök, amelyeket a magyar testvérintézmény a falu érdekében alkalmaz. Felajánlja egyben az amerikai irás a legteljesebb készséget aziránt, hogy a jövőben állandó kapcsolatban legyen a két testület.

Elkészült az első magyar repülőgép. (Képpel.) *Albertfalván* a minap mutatták be az új magyar gyártmányú repülőgépet, amelynek megépítésére a trianoni szerződés is módot nyújt. A tervező mérnökök, *Oravecz* és *Szebeny* egyfedelű gépet szerkesztettek, amelynek légszavárját ötvenlóerős motor hajtja, úgy hogy óránként száznegyven kilométeres sebességet képes a gép elérni és az ezerméteres magasságot hat és félperc alatt teszi meg. A gép a bemutatón kiváló sikert aratott.

Az első magyar repülőgép.

Bukarestben véres tüntetéseket rendez az ellenzék. A kisántant szeret más ajtaja előtt sőpörni, pedig a maga ajtaja előtt is akad épen elég dolog. Az oláh lapok például most már komolyabban kezdenek foglalkozni a belföldi helyzettel, amely sokkal súlyosabb, mint a külföld hiszi. Az összes bukaresti lapok megállapítják, hogy az *oláh fővárosban valóságos ostromállapot van, amit az állandó zavargások idéztek elő*. Legutóbb például az oláh nemzeti- és földmivespárt rendezett egy nagygyűlést, majd utána felvonulást, amelyet a kormány által kirendelt katonaság szétvert. Az összetűzés alkalmával *tizenöt megsebesültek*. Egy földmivespárti képviselőnek néhány bordáját törték be a katonák. A bukaresti Nemzeti Színház előtt

Kemény Antal soltvadkertői földbirtokos birtokán nyolclábú, kétfarkú, négyfüllű (kettő a feje tetején, kettő a rendes helyen) bárány látott napvilágot. Teljesen kifejlett, öt és negyed kilogramm súlyú állat volt. A ritka természeti csodát a fővárosi állatorvosi főiskolába szállították.

(Beküldte Puhl József Soltvadkertről.)

sortüzet adott le a katonaság a tömegre s itt egy újságíró sebesült meg súlyosan. A *tüntetések naponta megisméltődnek* s ennek következtében a fővárosba vezető utakat katonaság zárta el. Az ellenzéki pártok kérelmelhetetlen harcot hirdetnek a Bratianu-kormány és a kamarilla ellen, amely már öt éve feszíti a húrt s most a hirhiedlő alko mányjavaslatot fogadtatta el a nemzetgyűléssel.

Újra hat hazaáruló vagyonát kobozta el a bíróság. A pécsi törvényszék most tárgyalta *Bozeró Lajos* dr., *Doktor Sándor* dr., *Farkas József*, *Grünbaum Ignác*, *Csató József* és *Matusán Béla* ügyét, akik 1921 augusztus 11-én tüntető felvonulást rendeztek a *szerb megszállás meghosszabbításának érdekében*. A bíróság a felsorolt vádlottakat *bűnösnek* mondta ki az állami és társadalmi rend ellen irányuló bűntettben. Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy a vádlottak ismeretlen helyen tartózkodnak, ítéletet ellenük a bíróság nem hozhatott, azonban a törvény erejénél fogva *ávdítottak vagyonának elkobzását rendelte el*.

Anglia egyik grófságában sztrájkolnak a mezőgazdasági munkások. *Norfolk angol grófságban a mezőgazdasági munkások között sztrájk tört ki*, mivel a birtokosok a munkabéreket leszállították, viszont a munkaidőt heti ötven órától ötvennégyre emelték fel. Tartanak attól, hogy a sztrájkmozgalom a többi grófságra is kiterjed. A mezőgazdasági munkások és a munkaadók a miniszterelnököt kérték fel a közvetítésre, *Bonar Law* azonban kijelentette, hogy a kormány nem avatkozhatik ebbe a dologba, mert, mint minden üzemenk, a *mezőgazdaságnak is magának kell magát fenntartania*. A kormány azt a javaslatot sem teheti magáévá, hogy a mezőgazdasági munkások számára munkabérmegállapító hivatalt állítson fel. A miniszterelnök álláspontja igen elkeseríti a munkásokat.

Braziliában nincsen szükség magyar kivándorlóra. Egyik *brazíliai* újság legutóbb foglalkozott a magyar földről Délamerikába irányuló kivándorlás kérdésével és megállapította, hogy ott magyar munkaerőre egyáltalában nincsen szükség, mert a braziliai nagyipar teljesen elegendő munkással rendelkezik.

Huszonnyegy műtárgyat követelnek rajtunk az oláhok. 1918. év végén történt, hogy az aradi kulturpalota megnyitására az akkori kormány kölcsönképen *huszonnyegy műtörténelmi becsű festményt* küldött. Amikor a kulturház ünnepélyes megnyitása lezajlott, a képeket annak rendje-módja szerint visszahozták a fővárosba. Általános volt művészeti körökben a meglepetés, amikor az *oláhok minden bevezetés nélkül maguknak követelték a festményeket* és még a jóvátételi bizottság erejét is igénybe vették, hogy kívánságuknak érvényt szerezzenek. Természetes, hogy ezt a példátlan erőszakoskodást a magyar kormány teljes erővel fogja visszaszerezni.

Letörlik a drágaságot. Az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság figyelmezteti a közönséget rá, hogy a *koronának legutóbbi leromlása nem indokolja a közszükségleti cikkek árának elharapódzott rohamos drágulását*, mert az árak általában már eddig is a ténylegesnél alacsonyabb koronaárfolyamnak feleltek meg. Ahol tehát feltűnően magas árakat számítanak fel, azt a céget jelenték fel az Árvizsgáló Bizottságnak.

Megnyitották az országos cserkészkiállítását. A napokban nyitották meg a Magyarországi Cserkészszövetség kiállítását, amelyet abból az alkalomból rendeztek, hogy a hazai cserkeszt most *láz esztendeje indult el útfán*. A kiállítás a Cukor-utcai állami elemi iskolában látható és a cserkészifjúság iparikkéiben, iparművészeti munkákban, szönyegszövésben, kosárfonásban, könyvkötészetben mutatja ki erejét. Az anyag megszervezésében legnagyobb részük *Jeszenák György és Károlnay József* parancsnokoknak van. A kiállított tárgyakat még néhány napig meg lehet tekinteni.

Tatárjárásakorabeli templomromok kerültek napvilágra. *Kecskemétről* jelentik nekünk: A puszta-templomok kiállítását nagy eredménnyel folytatják. Hajdan a Szappanos-féle birtokon állott az úgynevezett *ballósági* puszta-templom, amely a tatárdúlás idején dőlt romba. Az ásatások folyamán felszínre került a templom legnagyobb része kortörténeti emlékeivel együtt. Bronzpénzt, edényeket, fülbevalókat és egyéb ékszereket találtak a templom különböző részeiben.

A finn tudósok és diákok testi munkával is foglalkoznak. A Kalocsai Diákok Országos Szövetsége *Faragó József* bölcsészeti tanár hallgatót az elmúlt év nyarán kiküldte Finnországba, aki most a *helsinki-i* egyetemen *finn nyelvészeti tanulmányait folytatja*, egyszersmind pedig négy finn tudóst magyar nyelvre tanít. *Faragó József* levelében leírja, hogy Finnországban világhírű tudósok és művészek *szellemi munkájuk mellett kemény testi munkát is végeznek szabad idejükben*. A szünidő alatt valamennyi egyetemi hallgató mezei munkát végez. Magyarország iránt nagy a lelkesedés Finnországban. Mindenütt éltetik Magyarországot, az összejöveteleken mindenfelé *Petőfi verseit szavalják*.

Francia kutyák — német gyerekek. A Ruhr-vidéket megszálló francia katonaság legutóbb már nem elégedett meg azzal, hogy a tisztiek saját személyükre követeljenek napi három-három liter tejet, hanem kikötötték azt is, hogy *kutyáik is rendszeresen naponta egy-egy liter tejben részesüljenek*. Természetes, hogy ilyen körülmények között a német gyerekeknek tej csakugyan nem marad.

A szerbek folytatják garázdálkodásaikat. A minap felháborító módon zavartak meg a szerbek a *zombori* magyar műkedvelők előadását. Egyik jelenetnél mintegy nyolc-tíz tagból álló felfegyverzett csoport tört be a terembe, rávetette magát a szereplőkre ezzel a kiáltással: *Majd adunk mi nektek magyarai énekeln!* Eközben a csoport férfiakat, nőket vegyest bántalmazott és *Ausch György hatvanesztendősi* tisztviselőt véresre verte.

Már a cigányok is... Az átkos politika minden nyugalmas és bohém tanyára beüti az orrát. Lám, már a *Cigányzenészek Országos Egyesülete* is forradalmi eszméket forgat a fejében, legalább is tisztújító közgyűlésük erre enged következtetni. A gyűlést lázas szervezkedés előzte meg jobb- és balpárton. Mindennek pedig, mint mondták, *Radics Béla* az oka, aki nem képes javítani a cigányzenészek anyagi helyzetén. Szegény cigányok, szegény Radics Béla. Üres óráikban már ők, a fараó gondtalan ivadékaik is, gondjaikkal birkóznak s a legelső dal, amit naponta megzendítenek szárazfájukon, a «Nincsen pénzem, de majd lesz...»

Elfogott «betörőkirály». *Sipos József* detektív a napokban utcai cirkálás közben felismerte régi ismerősét, *Gombos Imrét*, aki aprógyerek kora óta gyakorolgatja magát a *tolvajlásokban és kasszafúrásban*. Nemcsak kirándulásai céltudatos lebonyolításával vált ki Gombos, hanem azzal is, hogyan kell itélet után a börtönből meglépni. Ilyenkor Gombos rendszerint *szappanlevet* ivott s amikor emiatt rabkórházba került, onnan megszökött. Legutóbb a *györi ügyészség pénzszekrényét* tisztelte meg érdeklődésével, ezenkívül azonban nem nézte le az előkelő magánházakat sem. Nemrég olyan fogást csinált, hogy egyszerre *több magánfogatót, lovakat, ékszereket, ruhafélt, szőnyegeket zsákmányolt, amelyeknek értéke felül van a százmillió koronán*. A rendőrség megtette az intézkedéseket, hogy Gombos cimborái kézrekerüljenek.

Egy kutya hétszáz mértföldet gyalogolt. *Colorado* állam egy városából *Missouriba* adott el a gazdája egy értékesebb kutyát. A két várost hétszáz mértföldnyi távolság választja el egymástól, többnyire *hegyes-völgyes vidék*. A kutya elszállítása *három héttel* *előtt történt meg*. Most azonban, pár nappal ezelőtt, az *eladott kutya sántítva visszaérkezett volt gazdájának házához*.

A fény hatása a vízben élő apró lények életére. Bármerre is fordítsuk szemünket a természetben, azt látjuk, hogy úgy a növények, mint az állatok — eltekintve néhány kivételtől — a fényt, a meleget keresik mindenhol s a fény szinte egyike a legfontosabb életfeltételeknek. Ha a víziállatok életére vetünk pillantást, ott is hasonló körülményeket találunk ebből a szempontból. Mivel a víziállatok közül a halak igen nagy gyakorlati fontossággal bírnak az emberi táplálkozás szempontjából és a halakat tudvalevően mesterséges halastavakban is tenyésztik, újabb tudományosan is pontos vizsgálatokat végeztek arra nézve, hogy mely környezeti tényezők azok, amelyek a szaporodást és az életrevalóságot jobban elősegítik. A vizsgálatok során megállapították, hogy a létfenntartás szempontjából legfontosabb tényező a fény, mert azok az apró lények, amelyek a halaknak tápláléku szolgálnak, csak jól átvilágított vízben képesek megélni. Ezeknek tudniillik a fény elengedhetetlen életszükségletük. Eszerint a halastavaknál nagyon fontos az, hogy a parti növényzet ne legyen nagyon dús és ne vessen erős árnyékot a vízre, mert az árnyékos vizekben kevés apró szervezet él s így a halaknak élelemhiánnyal kell küzdeniök. (K.)

A török temető. A török temető nem a gyász és szomorúság helye, távol a várostól vagy falutól, mint nálunk. Az arab és török városok közepén szokott lenni egy többnyire kőfállal körülvett kert. Benne sűrűn ültetve szép, sötétzöld cipruserdő s a fák között fehér márvány sírkövek. Ha a nap lement, elmulik a forróság, az arab vagy török családok ide jönnek egy kis friss levegőt szívni s megbeszélni egymással a nap eseményeit. Náluk az temető, ami nálunk a sétater. Sőt még több is, náluk mulatóhely. Ünnepponnapon telve van a temető gyümölcsárusokkal. Színes ponyvasátorban mérik a muzulmánok a kávé, szívják a férfiak a több-személyes pipából az illatos dohánnyt. A nők közben csevegnek, kacagnak. Mindenki jól érzi magát a halottak birodalmában.

Az összezsugorodott örökség. Két évvel ezelőtt meghalt *Brooklynban* egy német származású ember s végrendeletében vagyonát német pénzben értékesítette és *huszonötezer márkát* hagyott a Németországban élő nővérének. A huszonötezer márká akkor hateraz dollárt ért, ma azonban az egészek az értéke körülbelül — ötven cent.

A hittérítés nagy eredményeket ér el Kínában. Az egyik olasz lap közli, hogy 1922. év folyamán *nyolcvanhatezer felhőt* *iknait térítették a katolikus hitre*. A kínai katolikusok száma ezzel eléri a kétfélmilliót.

Főlemelték az árufuvarozás díját. Az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság Budapest területére és annak környékére nézve újból megállapította az *árufuvarozás* díjszabását. Eszerint a következő tájékoztató díjak érvényesek: Egésznapos fuvar kétlovas kocsinál 10.800, egylovasnál 8200, félnapos fuvar 6800, illetőleg 5200 korona. Egylovas kordélyegésznapos díja 5000 korona, külön intézkedtek a *tüzélszerek* szállítási díjairól

TRÉFÁK

Uszólecke.

- Most megvagy! — kiált az ör a tilosban horgászó cigányra.
- Meg vagyok hát, köszönöm a sives kérdését.
- Igen ám, de ott a horgászó bot a kezében!
- Ez csak egy ostor!
- Hát a horog rajta és a horgon a kukac?
- Ojjé! Csak a kukacsot tánítom úsni!

A husvétii meglepetés.

- Mit kapok tőled husvétra? — kérdezte az ifjú férj feleségétől.
- Egy szép bluzvasalóval leptelek meg — feleli az asszonyka.
- Úgy? — mondja a férj. Na ez ép jó. Én meg száz kubaszivart vettem neked.

Vendéglátás.

A zsigori hosszas elhatározások után végre meghívja egyik barátját ebédre. Az ebéd a lehető legsilányabb és a vendég bizony éhesen marad.

Távözöban udvariaskodva kérdi a fősvény:

- Mikor lesz ismét szerencsém ebédre?
- Akár most mindjárt — volt a találó válasz.

A huszonegyes.

Razia van a külvárosban. Egy zúgkánházban három csirkefogó huszonegyezett és mikor a rendőrök beléptek, épen összecapták a kártyalapokat. A rendőrmester azonban gyanította, hogy miről van szó és faggatni kezdte őket.

— Papám egészségére esküszöm, — mondja az egyik, — hogy nem játszottunk huszonegyest. (Már évek óta árva volt.)

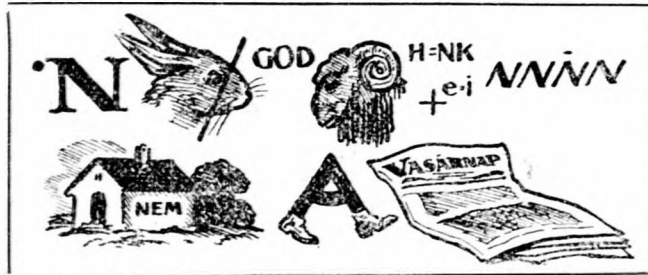
— Sose lásson a nővérem — esküdjözik a következő. (Nővére születése óta vak.)

— No és maga mire esküszik? — kérdi a rendőrmester a harmadiktól.

— Én semmire!
— Szóval beismeri, hogy huszonegyezett!
— Csak nem képzeli, hogy *egymagamban huszonegyeztem?* — volt a furfangos válasz.

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte: Rozslozsnik János, Szendrőről.)

2. Talány.

Mindig vet, sohasem arat.
Mégis abból él, amit vet.
Ki ez?

(Beküldte: Ifj. Bordás Antal, Turkevről.)

3. Tréiás talány.

Hogyan lehet egy méter
vastagságú falon *átlátni?*

(Beküldte: Ifj. Juhász György, Csolyóspusztáról.)

4. Betűrejtvény.

**Kék já TTT
ttt**

(Beküldte: Pálinkás Rudolf, Ceglédreől.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 17-ik számunkban közöljük.

A 11-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: **A sors szeszélye különös.**
2. Számrejtvény: **Föld népe, egyesülésben az erő!** (Egyenlő, öböl, nősilés, eper, fa, zenész, d.)
3. Betűrejtvény: **Többet ésszel, mint erővel.**

Megfejtettük: Berenyák István, Szijjártó Szabó Benjamin, ifj. Ritecz István, Lantos István, Boros Mihály János, Iványi Mihály, ifj. Spisák János, Orbán Kálmán, Toperczer Gyula, Szobek Lóránd, ifj. Gaál József, Szabó Pálné, Szekeres István, Tóth Lajos, ifj. Gottvald József, Morok Mihály, Szabó Péter, Gebhardt Károly, ifj. Éva Béla, Csiga Gyula.

Jutalomkönyvet nyertek: **Morok Mihály (Pocsaj), Szabó Péter (Budapest), Berenyák István (Szendrő), Lantos István (Csongrád), Orbán Kálmán (Szomoróc), Toperczer Gyula (Pécs), Szobek Lóránd (Eger), Szabó Pálné (Kondorostanya), Szekeres István (Sarkad), Gebhardt Károly (Budapest).**

A 12-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő heti számunkban közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak április hó 1-én.)

Gabonavásár. Búza, 76 kilogrammos tiszavidéki 18.400—600, pestvidéki és dunántúli 18.200—400, 78 kilogrammos tiszavidéki 18.600—800, pestvidéki és dunántúli 18.400—500, rozs 11.500—12.100, takarmányrpa 10.400—800, sörárpa 11.000—500, zab 14.000—300, tengeri 10.000—300, korpá 6000—100, lucerna magyar 700—900, lóhere, nagyarankamentes 1200—500, nagyarankás 1000—300 korona métermázsánként.

Vetőmagvak. Árak nyersárúért 100 kilogrammonként: Lucernamag, nagyarankás, nem tisztítható 80.000—85.000, lucernamag, nagyarankás, tisztítható 85.000—95.000, lucernamag, nagyarankamentes 95.000—105.000, lucernamag, államilag fehér bárcával ölmzárólt 145.000—150.000, lucernamag, államilag piros bárcával ölmzárólt 135.000—145.000, lóheremag, nagyarankás, nem tisztítható 95.000—120.000, lóheremag, nagyarankás, tisztítható 135.000—150.000, lóheremag, nagyarankamentes 155.000—170.000, viktóriaborsó 19.000—20.000, baltacimmag 22.000—23.000, mák 40.000—50.000, cirokmag 5000—5500, tavaszbükköny 18.000—20.000 korona.

Takarmány. Rétiszéna, elsőrendű 6750—8000, másodrendű 4750—6700, takarmány nád 1600—2500, muharszéna 6500—7600, lucernaszéna 6800—7500, zabosbükköny 6800—7300, tengeriszár 1500—2000, takarmányrpa 10:0—1450, alomszalma 3500—4800, zsupszalma 4400—4600, szalma-szecska 1500—1800 K métermázsánként. — *Budapesti múltakarmánypiac.* Az irányzat szilárd. Korpá 70, 8-as 80, konkoly 80, szárított répaszék 80, szárított moslék 90, malatácsira 70, lótap 60, olajpogácsa 85, extrahált liszt 60 K kilogrammonként.

Vágómarha-vásár. Ökör, legjobbminőségű 560—600, kivételesen 700—800, középminőségű 450—550, silányabb 320—430, bika, jobbminőségű 520—600, kivételesen 650—700, silányabb 350—500, tehén, jobbminőségű 450—600, kivételesen 630—680, silányabb 300—430, kicsontozni való marha 250—300, növendékmarha 350—510 korona kilogrammonként elősúlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 810—1130, közepes 1165—1300, nehéz 1150—1300 korona kilogrammonként elősúlyban.

A kaposvári exportlővásáron eladtak összesen 1291 lovat (885 hidegvérű és 405 félérv lovat), ebből Ausztriába 848, Csehországba 277, Németországba 101, Olaszországba 42 darabot, 23 ló a belföld részére kelt el, Kiviteli illeték fejében befizetett összesen 65.365,600 koronát. Félévűeket 200.000—400.000, hidegvérűeket 300.000—600.000 koronás áron fizettek. A félévűeket a Duna-Tisza közéről és Miskolc környékéről, a hidegvérűeket Somogy-, Tolna-, Zala- és Baranyavármegyéből hajtották fel.

Gyapjú. Az 1923-as termésre elővételben kilogrammonként 1250—1600 K-ig fizetnek minőség szerint.

Tej és tejtermékek. Tej 124, habszintej 800, tejfel 300—360 K literenként. Elsőrendű teavaj 2300, másodrendű 1800, tehéntúró 300—360, juhtúró 400—460, kevert 500—570, juhsajt 440—660, óvári 1000—1100, trappista 960—1000, gróji 1400—1600 K kilogrammonként.

Nyersbőr. Nyers marhabőr 1000—1100, száraz marhabőr 2000—2200, borjúbőr, fej nélkül 1800—2000, száraz borjúbőr, fej nélkül 3600—4000, sózott lóbőr 7—9 ezer, száraz lóbőr 5—6-ezer, gyapjas juhbőr 700—800, nyírott juhbőr 400—700, báránybőr 400—450 K.

Baromfi és hal. Élő csirke párja 2500 K körül, tyúk párja 3000—4000 K körül mozog. Tojás darabja 30 K. Halpiac: elöpony, kicsi 800—1000, közép 1100—1300, nagy 1300—1600, csuka 900—1000, kárász 250—300, márna 800—1000, harcsa 1500—2500, süllő 1800, fogas 2000, balatoni keszeg 200—300 K kilogrammonként.

Zöldséglék és gyümölcs. Burgonya 32—34, vöröshagyma 62—70, fokhagyma 60—65, kalarábé 60—70, fejeskáposzta 100—140, vöröskáposzta 50—85, karfiol 500—700, paraj 60—75, cékla 60—70, zeller 35—40, kelkáposzta 150—200, torma 120—150, sampiongomba 1700—1800, szárítva 4000 korona kilogrammonként. Saláta fejenként 12—25, retek 50—80 korona csomónként. Alma 240—450, körte 500—650, aszaltzilva 280—340, szőlő 900—1200, magyorró 900—1000, magyorróbból 1600—2000, dió 250—300, dióhéj 800—910, mandula 220—250, füge 800—900, gesztenye 480 korona kilogrammonként.

Bor- és szeszüzlet. A korona romlása miatt az árak lényegesen emelkedtek. Árak a termelőknél: 75 K-tól 120 K-ig újbornál, minőség szerint. A szeszfogyasztás viszonyait mérlegelve, a Szeszértékesítő R.-T. március 27-én tartott ülésében a fogyasztási szesz árat változtatlanul hagyta meg, míg a denaturált szesz alapárát 265 K-ról 400 K-ra emelte, az ecetgyártásra szolgáló szesz árat 100 K-val emelte, tehát 500 K-ban állapította meg.

Idegen pénznemek legmagasabb árai. A devizaközpont hivatalos árfolyása 1923. április hó 3-án: 1 drb Napoleon arany 16.000 K, angol font 20.870 K, dollár 4480 K, francia frank 297 K — f, német márka 22 f, olasz lira 225 K — f, osztrák korona 6:3 f, román lei 21 K, cseh korona (szokol) 135 K — f, svájci frank 830 K, szerb dinár 45 K 50 f, lengyel márka 11:2 f. Zürichben 100 magyar koronáért 0:11/2 svájci frankot fizettek.

Főszerkesztő: Meskó Pál.

Felelős szerkesztő: Héjj Imre dr.

Főmunkatárs: Buday Barna.

Felelős kiadó: Meskó Pál.

A BARÁTSÁG SZIGETE

REGÉNY: IRTA + TURCHÁNYI ISTVÁN + +

(6. Folytatás.)

A hegy tetejére érve, köröskörül megpillantották a tengert. A sziget nem volt nagykiterjedésű, 180—200 négyzetkilométernyi területét legnagyobb részben a tropikus égöv jellegzetes, dús növényzete borította, csak északi oldalán, közel a tengerhez nyult el nagyobb sziklás pusztaság, melyen csupán néhány szurós levelű kaktusz emelkedett ki az egyhangúságból.

Ugy egyeztek meg, hogy a hegy aljában, a patak mellett telepednek meg s a hegytetőre árbocot állítanak fel, éjszaka pedig tüzet gyujtanak, hogy az esetleg arra haladó hajókról észrevegyék, hogy hajótöröttek várják a segítséget. Kevés reményük volt erre, mert a Barátság-szigete messze esett a hajóvonalaktól, a ig volt hihető, hogy bármilyen hajó is ennyire letérjen útirányától s a sziget közelébe vetődjék, ahol pedig oly tiszteletreméltó tudós társaság várta a segítséget.

Az Excelsioron türelmetlenül várták őket s mikor visszaérkeztek, az első kérdés, amelyet hozzájuk intéztek, az volt, hogy találkoztak-e élőlényekkel. A tagadó választ inkább örömmel, mint sajnálkozással fogadták. A Csendes-óceán e részén ugyanis ellenséges indulatú, kegyetlen erkölcsű bennszülöttek laktak, nem egy törzs volt, amelyik még az emberhúst is megette. A velük való találkozás csep-pel sem lehetett megnyugtató, mert az Excelsior hajótöröttei mindössze tizenheten voltak s ennek a kis csapatnak is csak tíz puskája s kevés lőszere volt, a sziget lakatlansága így inkább megnyugtató, mint lehangelő érzést keltett bennük. Még aznap megkezdtek az átköltözködést a Barátság-szigetere. Két nap alatt minden mozgatható tárgyat átvittek, azután pedig az Excelsior fedélzetének s a kis kabinok deszkáit feszítették fel s vitték a partra, ahol a tervbe-vett házépítésnél igen nagy hasznukat vehetik majd. Mikor Bruke kapitány aszarázra tette lábát, nagyot sóhajtott és szomorúan nézett vissza az Excelsiorra, mely táton-gó oldalával, üres fedél-zetével szomorú látvány volt a kék tengeren.

— Isten veled derék Excelsior! — mondta bánatosan s ettől fogva egész nap egyetlen szavát sem lehetett hallani.

A kényszerű új hon-foglalás megtörtént s a tudósok tiszteletreméltó gyülekezete, mely az emberi haladásért indult messzi útjára, megkezdte az új életet egy ismeretlen, vad szigeten, a Csendes-óceán végtelen víz-sivatagán...

... Este azután meggyújtották a hegyen a máglyát.

IV.

Kisértetek az éjszakában.

Félesztendeje már, hogy a Barátság-szigete ölébe fogadta a hajótörötteket, kik szorgalmas munkával valóságos új világot teremtettek ezen a kis földdarabon. A Reménység-hegye lábánál — mert így nevezték el a sziget legmagasabb hegyét — csinos házak sorakoztak egymás mellett, végükben virágoskerttel, a hegytetőn pedig magas árbóc csúcsán hatalmas lobogó lengett. Lent, az erdő szélén tekepályát is építettek, melyhez a bábokat s a golyókat maguk faragták ki a fák kemény gyökeréből. A hajótöröttek életmódja meglehetősen egyhangú volt. A megmentett műszerekkel, amennyire a körülmények lehetővé tették, tudományos megfigyeléseket végeztek, a matrózok egész nap az erdőben vadásztak vagy fát vágtak.

Ami kevés könyv az Excelsioron volt, valamennyien át meg átolvasták, úgy, hogy az egyetlen szórakozásuk a mindennapos tekézés volt. Este azután meggyújtották a hegyen a máglyát és a matrózok éneke mellett csendesesen beszélgetve, sokáig elnézték a rótszínű lángokat, melyek mohón kaptak bele az éjszakába s messzire megvilágították a környéket. Szerencse, hogy dohányuk bőven akadt. Bruke kapitány ládászámra tartogatta az Excelsioron s ha kaparta is egy keveset a torkot, mindnyájan áldották, mert nem tudtak volna el lenni nélküle.

Az Excelsior egy reggelre eltűnt a zátonyokról. Vihar volt akkor éjszaka s a megrokkant hajó széthullott a hullá-mokba. Reggelre sima volt a tenger, egyetlen deszkaszál sem árulta el, hogy Bruke kapitánynak hajója is volt.

A szegény öreg az végkép me-törte, egész nap szótlánul üldögélt a tengerparton míg a pipá-ját szivta, szeme merőn kutatta a tenger végtelen-tükkrét. O ykor mintha visszatért volna az élet-kedve, csónakba ült és messze elevezett a sziget mellett. Ilyenkor frissebb volt, amikor visszaérkezett a szavát is lehetett hallani.

Szeptember egyik éj-szakáj-n történt, hogy a Reménység hegyén vir-rasztó őrszem gyenge fénysugarat pillantott meg a tengeren. Meg-dörzsölte szemét s ki-meresztette az éjszakába. Semmi kétség, ott pis-lákol! a fény, alig 2—3 mértföldnyire a sziget-től. Oly izgatott lett,

hogyan kellett támaszkodnia az árbóc rúdjához, hogy el ne essék, a másik pillanatban pedig kilötte puskáját, hogy jelt adjon a völgyben alvóknak és zakatoló szívvel hányt a fahasábokat a lángok közé, mik új erőre kapva, vörösrre festették az eget. Lent felriadtak s meglátva a szokatlan nagyságú tüzet, magukra kapták ruháikat és felsiettek a hegyre.

(FOLYATÁJUK.)

Szerkesztői üzenetek.

K. J. Zomba. Beküldött talányai megütik a mértéket. Közölni fogjuk. — **Sz. J. Nyíraczád.** A beküldött rejtvényhez hasonló még nem jelent meg lapunkban; kísérletet teszünk az Onével. A tréfa túlmegy azon a határon, amelyet egy lapnak be kell tartani. — **K. J. Zengővárnagy.** Mindkét rejtvénye jó. — **B. A. Kovácsvágás.** Szerénytelenség a többi olvasóval szemben azt kívánni tőlünk, hogy valamennyi beküldött rejtvényt közöljünk. A rejtvények legjobbjait szoktuk közölni, mert nincs terünk többet, egyébként is olvasóink ügyis túllontúl elhalmoznak bennünket rejtvényekkel. — **Sz. P. Kovácsvágás.** Tessék a beküldött képrejtvényt mondata helyett valami mást választani, ennek így nem sok értelme van. Bizonyosan jó lesz, mert ennek a mondatnak a megcsinálása is jó érzékről tanuskodik. — **B. I. Sümeg.** Több jó van köztük, majd válogatunk belőlük. — **Ifj. L. B. Mentshely.** A bekü-

dött tréfa nem üti meg a mértéket, mert nagyon régi. Száz meg száz változata forog közszájon. — **Ifj. D. I. Jaszladány.** Ha valaki képrejtvényt akar beküldeni, akkor ne restellje, hogy nem tud rajzolni. Annnyit bizonyosan tud, hogy megértesse velünk, mit akar, mi aztán majd kijavítjuk. Így tehát nem használhatjuk. Tessék megrajzolva újra beküldeni. A tréfa nem vált be. — **R. B. S. Tuzsér.** Nincs módunkban egy-egy olvasónk kedvéért a többieket megvárakoztatni, ezért nem közöltük a *Vidégyasárnap* című rejtvényét. Sorrendet kell betartanunk. Tessék mást küldeni. Kiadóhivatalunk intézkedett, hogy az elmaradt lappeldényeket megkapja. — **Cs. Gy.** Rejtvényei közül a húsvéti számban közöltünk. A beküldött hír ugyancsak ott jelent meg. A betűrejtvény kissé nehez, de azért jó. — **B. S. Budapest.** Válogatunk belőlük. — **Ifj. S. I. Szendrő.** Szemrehányó levelére a következőkben válaszolunk: Ön nagyon jól tudja, hogy a három esztendő alatt több rejtvényt közöltük. Kissé furcsa tehát, ha rossz néven veszi tőlünk, hogy új előfizetőink is részesítjük abban, hogy egy-egy bevált rejtvényüket közöljük. Nincs módunkban mindenkinek kedvében járnunk; épen mostanában kaptunk egy levelet, amely arról panaszkodik, hogy mindig régi előfizetőink rejtvényei jönnek az ukak pedig elmaradnak. Ez se fűdi az igazságot, de az ön álláspontja sem. Mi teljesen pártatlanul járunk el ezekben a kérdésekben és ha olvasóink szemrehányásokkal illetnek, ennek nem mi, hanem a részükre megnyilvánuló türelmetlenség az oka. — **M. B. Solt.** Akad köztük jó. — **S. L. N. Gyimóth.** A rejtvénye jó. — **K. K. Balatonfőkajár.** Jó. — **Sz. I. Sársziget.** Jó. — **N. I. Solt.** Válogatunk belőlük. Több jó akad köztük. — **W. I. Dunaszekcső.**

Hegedű, klarinét, teljes zenekari felszerelés, községi dob, kürt, harmonika, ocarina, zongora, gramofon és lemezek a legolcsóbb árban:

STERNBERG HANGSZERGYAR

VII., Rákóczi-út 60. (Zenepalota.) Árjegyzéket bérmentve.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsiros-bőrből a legjutányosabb napi árakon szereshetők be a „HANGYA” CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

Munkáscipők nagy választékban.

Permetezőket

(Vermorel-rendszer) kifogástalan minőségben legjutányosabban szállít

NAGY IGNÁC

Budapest, VII. ker., Károly-körút 9. szám.

Telefon: József 115—15.

Dr. Héray Andor

«Országos Földbirtokrendező Biróság» által engedélyezett Ingatlanforgalmi vállalata. Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint.

KERÉKPÁROKAT

ujakat, megrendelés szerint készíti összes alkatrészeket, gummit raktáron tart és varrógépek javítását jutányos árban vállalja.

SZŐCS JÁNOS
Budapest, VIII. ker.,
Barcs-utca 17. sz.

Megbízható jó minőségű árút a legelőnyösebb árban

vásárolhatnak a tagok a

„HANGYA”

vidéki szövetezeiteiben.

Kaphatók:

vászon, karton, kanavász, zephir, szövet, kész férfi és női ruha, kendő, harisnya, cérna, pamut, szabókellékek, valamint mindennemű rövid-, kézmű-, konfekció- és díszműárúk.

Ekék, ekealkatrészek,

boronák, kapálóekék, fűkaszálók,

marokrakó és kéveköthő aratógépek, lögeréblyék, kézi-járgányosok, motoros- és gőzcséplőkészletek, szecskavágók, repavágók, darálók, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a

„HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál szereshetők be legjutányosabban.

CSALÁDI-ISKOLAI-SZÍNHÁZI MOZIT AKAR?-IRJON! HATSCHK FARKAS MOZI BPEST. IV. KÁROLY-KÖRUT 26.

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előleg nélkül, szorosra a megállapított jutalékért eléri a leggyorsabb lebonyolítást
KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyai-u. 19.

Brilliánsokat, gyöngyöket, régiségeket bárkinél drágábban vesz:
Székely Emil Király-51. utca. Tel.: József. 105-35. (Teréz-templom.)

KERÉKPÁR ALKATRÉSZEKET

friss külső-belső gummik, láncok, pedálokat nagybani gyári árban
LÁNG J. és PIA
Budapest,
József-körút 41.sz.
Árjegyzék ingyen.

DRÓTKERÍTÉS

legjobb minőségben, legolcsóbban
RENNER ES HAMVAI
sodronyfonat- és szitaadrákészítőkndél
Budapest, VIII., Köztemető-út 3. szám.
Baross-tér sarok. Keleti pályaudvar közeiben

Szakorvos rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüst salvarsan-oltás!
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 32., I. em. 1. (Rókussal szemben.)

Pálinkafőző- és mosóüstök vörösrézből.
RÉZGÁLIC — RAFFIA — RÉZKÉNPOR

szab. Balaton- Turul- és Vermorel-rendszer
szőlőpermetezők szénkénegezők, háti és egykezes kénporozógépek a legolcsóbb gyáriáron beszereshetők
SZONTÁGH PÁL részügyár (Céglónok Terényi Samu) Budapest, IX., Ullói-út 19. sz.

